

SAVONIA

ammattikorkeakoulu

OPINNÄYTETYÖ - AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
LUONNONVARA- JA YMPÄRISTÖALA

SEINÄJOEN PONIRAVIKOULUN TOIMINNAN KEHITTÄMINEN

Kehittämissuunnitelma kursseille

TEKIJÄ Elina Siik

Koulutusala Luonnonvara- ja ympäristöala	
Tutkinto-ohjelma Agrologin tutkinto-ohjelma	
Työn tekijä Elina Siik	
Työn nimi Seinäjoen poniravikoulun toiminnan kehittäminen. Kehittämissuunnitelma kursseille.	
Päiväys	3.5.2023
Sivumäärä/Liitteet	30/0
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani Etelä-Pohjanmaan Hevosjalostusliitto ry	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Eläinsuojelulain uudistumisen myötä hevosten hyvinvointi on ollut tarkastelun alla, ja tallien onkin pysyttävä mukana kehityksessä. Asiakkaille tulisi tarjota laajemmin muita hevospalveluita kuin ratsastamista ja ajamista. Hevostallilla käyvät asiakkaat voivat saada poneista turvaa, jolloin ponit voivat auttaa sopeutumaan yhteiskunnan tuomiin haasteisiin, esimerkiksi läsnäoloharjoitusten avulla.</p> <p>Poniravi- ja ravikoulut ovat Suomen Hippos ry:n alaisia ja niiden tavoitteena on opettaa ajamista ja hevosten ja ponien hyvinvoinnista huolehtimista. Palveluita halutaan tarjota eritasoisille harrastajille. Poniravi- ja ravikoulujen toiminnan tavoitteena on pitää se mahdollisimman laadukkaana ja turvallisena. Raviurheilun harrastamisesta pyritään tekemään mahdollisimman helppoa poniravi- ja ravikoulujen avulla.</p> <p>Opinnäytetyön tavoitteena oli suunnitella Seinäjoen poniravikoulun kursseille uusi rakenne ja lisätä niiden määrää. Samalla asiakkaille luotiin mahdollisuus edetä alkeistasosta aina ajolupakurssille valmistavalle tasolle asti. Kurssien uudistaminen kehittää koko poniravikoulun toimintaa. Työn toimeksiantajana toimi Etelä-Pohjanmaan Hevosjalostusliitto ry.</p> <p>Opinnäytetyössä tuotettiin Seinäjoen poniravikoululle kattavat kurssimateriaalit, joiden pohjalta kurssit voidaan järjestää. Kurssimateriaalit on pyritty toteuttamaan siten, että niitä voisi soveltaen hyödyntää mahdollisimman laajalle ikäryhmälle. Suunnittelussa on huomioitu lapsen kehitysvaiheet, jotta oppimistulokset olisivat mahdollisimman hyvät.</p> <p>Seinäjoen poniravikoulun olisi hyvä pilotoida opinnäytetyössä suunnitellut kurssit. Sähköisesti toimitettuun materiaaliin voidaan tehdä tarvittaessa muutoksia. Kurssisuunnitelmat on tehty kahdelle hoitokurssille, yhdelle maasta käsittelykurssille ja varusteisiin perehtyvälle kurssille sekä viidelle ajokurssille.</p>	
Avainsanat ravihevonen, raviurheilu, eläinten hyvinvointi	

Field of Study Natural Resources and the Environment	
Degree Programme Degree Programme in Agriculture and Rural Industries	
Author Elina Siik	
Title of Thesis Developing the activities of the Seinäjoki pony trotting school. Development plan for courses.	
Date 3.5.2023	Pages/Appendices 30/0
Client Organisation /Partners South Ostrobothnia Horse Breeding Association	
<p>Abstract</p> <p>As a result of the renewal of the animal conservation law, the well-being of the horses has been under review, and the stables need to keep up with development. Customers should be offered more extensive horse services other than riding and trotting. Customers visiting the horse stables can find security from ponies, allowing them to help adapt to the challenges of society, for example through attendance exercises.</p> <p>Pony and horse trotting schools are under the auspices of Suomen Hippos ry and their goal is to teach trotting and taking care of the well-being of horses and ponies. The schools want to provide services to varying levels of enthusiasts. The aim of the pony and horse trotting schools is to keep it as high quality and safe as possible. The aim is to make it as easy as possible to practice trotting with the help of pony trotting and trotting schools.</p> <p>The aim of the thesis was to design a new structure for the Seinäjoki pony trotting school courses and increase the number of them. At the same time, customers were given the opportunity to progress from the elementary level all the way to the preparatory level for the driving licence course. The renewal of the courses will improve the activities of the entire stable. The work was commissioned by the South Ostrobothnia Horse Breeding Association.</p> <p>The thesis produced comprehensive course materials for the Seinäjoki pony trotting school, which can be used to organize courses. Efforts have been made to implement the course materials so that they could be used for the widest possible age group. The design stages of the child's development are taken into account in order to ensure the best possible learning goals.</p> <p>It would be a good idea to pilot the courses planned in the thesis. Changes can be made to the electronically supplied material. The course plans have been made for two horse care courses, one ground work course and equipment and five driving courses.</p>	
<p>Keywords trotting-horses, trotting tracks, animal welfare act</p>	

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	5
2	URHEILUN NUORISOTOIMINTA.....	6
2.1	Hyvät nuorisotoiminnan piirteet	6
2.2	Toiminta eri-ikäisille	7
2.2.1	3–7-vuotiaat.....	7
2.2.2	7–12-vuotiaat.....	7
2.3	Ratsastus	8
2.4	Jääkiekko	9
3	RAVIURHEILUN NUORISOTOIMINTA.....	10
3.1	Poniravikoulut Suomessa	10
3.2	Suomen Poniraviyhdistys ry	10
4	SEINÄJOEN PONIRAVIKOULU	12
4.1	Toiminnan tavoitteet	12
4.2	Toiminnan tarve nyt ja tulevaisuudessa	13
4.3	Toiminnan mahdollisuudet.....	14
5	TOIMINNALLINEN KEHITTÄMISTYÖ.....	15
5.1	Suunnittelu.....	15
5.2	Työskentely	16
5.3	Lopputuotos	17
6	SEINÄJOEN PONIRAVIKOULUN KURSSIT	18
6.1	Poninhoidon alkeet.....	18
6.2	Ponin hyvinvoinnista huolehtiminen.....	19
6.3	Varusteet tutuksi.....	19
6.4	Maasta käsittelyn alkeet	20
6.5	Ajon alkeet	21
6.6	Valjakot parijonoon	22
6.7	Voltataan.....	23
6.8	Ponivalmentaja	24
6.9	Korttikurssille?	25
7	POHDINTA.....	27
	LÄHTEET	29

1 JOHDANTO

Poniravi- ja ravikouluissa opetellaan ajamista sekä ponien ja hevosten hyvinvoinnista huolehtimista, joita ovat esimerkiksi jokapäiväinen hoito ja ruokinta. Palveluita pyritään tarjoamaan mahdollisimman eritasoisille harrastajille alkeistasosta aina valmennuksellisiin kursseihin. Poniravi- ja ravikoulut ovat Suomen Hippos ry:n alaisia ja toiminta pyritään pitämään aina laadukkaana ja turvallisena. Tavoitteena on, että kaikilla olisi mahdollisuus aloittaa raviurheilun harrastaminen mahdollisimman helposti, että siihen olisi tarjolla riittävästi ohjausta ja, että toiminta olisi turvallista. (Suomen Hippos ry julkaisuaika tuntematon c.)

Opinnäytetyössä suunnitellaan Seinäjoen poniravikoulun käyttöön kurssimateriaalit. Opinnäytetyön toimeksiantaja on Etelä-Pohjanmaan Hevosjalostusliitto Ry, ja yhteyshenkilönä toimii Jyri Saranpää ja Heli Myllykoski. Opinnäytetyön tekijä ehdotti Seinäjoen poniravikoulun toiminnan kehittämiseen liittyvää aihetta Saranpäälle ja Myllykoskelle, jotka esittelivät sen liiton hallitukselle hyväksyttäväksi. Suomessa on yhteensä 16 hevosjalostusliittoa, jotka toimivat alueellisesti itsenäisinä organisaatioina maakunnissa. Ne ovat Suomen Hippos ry:n jäsenjärjestöjä, joiden tehtäviin kuuluvat lakisäätteiset viranomaistehtävät, ajolupakurssien ja koulutusten järjestäminen sekä neuvontatehtävät. Osa liitoista tekee yhteistyötä maakuntaratojen kanssa ja järjestää paikallisraveja. Tavoitteena hevosjalostusliitoilla on hevosjalostuksen ja -kasvatuksen edistäminen. (Hevosjalostusliitot julkaisuaika tuntematon.)

Vuonna 1923 perustettu Etelä-Pohjanmaan Hevosjalostusliitto ry järjestää ravikilpailutoimintaa Seinäjoen raviradalla, minkä lisäksi se avustaa jäsenseurojen ravikilpailujärjestelyissä. Sen tehtäviin kuuluu myös nuoriso- ja poniravitoiminnan ylläpitäminen, jalostustoimet, hevostalousasioiden markkinointi ja viestintä sekä Seinäjoen ravikeskuksen kiinteistöjen ja alueiden hallinnointi. Etelä-Pohjanmaan Hevosjalostusliitto ry järjestää tamma- ja varsanäyttelyitä, ajolupa- ja vastuvalmentajakursseja sekä koulutuksia alueensa hevosenomistajille ja -harrastajille. (Seinäjoen Ravikeskus julkaisuaika tuntematon a.)

Nea Rantalalla on tekeillä Seinäjoen poniravikoululle kehittämissuunnitelma, johon koostetaan muun muassa sen nykytilanne ja kehitysehdotukset tilojen uudelleen järjestämiseksi. Lisäksi kehittämissuunnitelmassa tarkastellaan Seinäjoen poniravikoulun taloutta. Sen tavoitteena on saada poniravikoulun arki toimivaksi kokonaisuudeksi. Tämä opinnäytetyö täydentää Rantalalan kehittämissuunnitelmaa.

Tämä opinnäytetyö on tyypiltään toiminnallinen kehittämistyö, ja sen tavoitteena on uudistaa Seinäjoen poniravikoulun toimintaa. Tarkoituksena on suunnitella kursseille uudistunut rakenne, lisätä kurssien määrää ja mahdollistaa asiakkaiden eteneminen. Tavoitteena olisi löytää ratkaisu, miten asiakkaat saataisiin innostumaan toiminnasta ja sitä kautta varmistaa asiakkaiden pysyvyyden. Lopputuotoksena opinnäytetyöstä toimeksiantajalle jää kurssimateriaalit, joiden pohjalta kurseja pystyy pitämään. Opinnäytetyön päätavoitteena on, että Seinäjoen poniravikoulu hyötyisi kurssimateriaaleista. Tarkoituksena on tehdä mahdollisimman monipuolinen kurssitarjonta, jossa otetaan harrastajien erilaiset tavoitteet. Kurssitarjonnassa pyritään huomioimaan myös lapsen ja nuoren kehitys, jotta oppiminen olisi mahdollisimman tehokasta.

2 URHEILUN NUORISOTOIMINTA

Jokaisella tulisi olla mahdollisuus tasavertaiseen liikuntaan ja urheiluun. Sen tulisi olla avointa kaikille, ja yhteisöjen tulisi olla tasavertaisia ja oikeudenmukaisia. Urheilun nuorisotoiminnassa kaikki osallistuvat omalta osaltaan kasvatukseen, oli kyseessä sitten pelit, turnausmatkat, talkootapahtumat tai vanhempainillat. Kasvatustapana toimii esimerkki, jolla annetaan aikaa yksilölle kehittyä ja kasvaa omien kykyjen mukaan. Urheilun nuorisotoiminnassa tuetaan elinikäisen oppimisen avaintaitoja liikunnan ja urheilun parissa. (Suomen Olympiakomitea 2018.)

Urheilun nuorisotoiminnassa otetaan kokonaisvaltaista vastuuta lapsista ja nuorista, sillä esimerkiksi huonosti käyttäytyvän nuoren sosiaalista kasvua pyritään tukemaan ja tarvittaessa autetaan ulkopuolisen avun etsimisessä. Lisäksi urheilun nuorisotoiminnassa pyritään auttamaan, tukemaan ja avustamaan heikoimmassa asemassa olevia, jotta jokaisella olisi mahdollisuus osallistua liikunta- ja urheiluharrastuksiin. Urheilija toimii seuran edustajana omalla esimerkillään kantaessaan seuran tunteita vapaa-ajallaan. (Suomen Olympiakomitea 2018.)

Urheilijoiden ainoana mittarina ei saa olla urheilusuoritusten arvo. Menestyvän urheilijan terveys on perusta kaikkeen toimintaan, eikä mikään toiminta saa siten aiheuttaa vakavia tai pysyviä vammoja. Urheilun nuorisotoiminnassa päihteiden käyttö on kielletty ja vanhemmilta sekä muilta toimijoilta vaaditaan erityisesti esimerkillistä käytöstä näihin liittyen. Lisäksi toiminnassa pyritään edistämään dopingvapaata liikuntaa ja urheilua. Urheilun nuorisotoiminnassa tulee kaikkia kohdella tasaveroisesti ja oikeudenmukaisesti, ja avoimuus lisää urheilijoiden ja muiden toimijoiden yhteisöllisyyttä. (Suomen Olympiakomitea 2018.)

Urheiluseuroja kannustetaan vähentämään yksilöautoilua ja suosimaan yhteiskuljetuksia ja joukkoliikennettä. Lisäksi lapsia ja nuoria kannustetaan kulkemaan omatoimisesti harrastuksiin esimerkiksi kävellen tai polkupyörällä. Urheiluvälineitä pyritään kierrättämään mahdollisuuksien mukaan. (Suomen Olympiakomitea 2018.)

2.1 Hyvät nuorisotoiminnan piirteet

Hyviä nuorisotoiminnan piirteitä ovat muun muassa tasa-arvo, vastuullisuus, terveys, turvallisuus, hyvinvointi, rehellisyys, oikeudenmukaisuus ja luonnon kunnioittaminen. Lapsille ja nuorille tulee tarjota harrastusmahdollisuuksia, joissa on turvallisia ja helposti lähestyttäviä aikuisia. Nuorisotoiminnassa tulisi jokaisen olla samanarvoinen riippumatta esimerkiksi taustasta, sukupuolesta tai seksuaalisesta suuntautumisesta. Ympäristön tulisi olla kiusaamisvapaa.

Lapsilla ja nuorilla tulee jäädä riittävästi vapaa-aikaa harrastusten ulkopuolelle. Elämänmittainen oppimisprojekti koskettaa niin lapsia, nuoria kuin aikuisiakin, sillä jokainen yksilö on kasvattaja sekä kasvava. Jokaiselle tulisi antaa mahdollisuus käsitellä epäonnistumisia, jotta lapsi ja nuori kokee saavansa tukea myös silloin, kun he eniten sitä tarvitsevat. (Suomen Olympiakomitea 2018.)

Nuorisotoiminnassa tulisi pyrkiä siihen, että kaikki tekeminen edistää turvallisuutta, terveyttä ja hyvinvointia eikä päihteitä tai väkivaltaa yhdistetä sen toimintaan. Kaikessa toiminnassa tulisi tervey-

den, turvallisuuden ja hyvinvoinnin mennä kaiken suorittamisen edelle. Palkattujen ja vapaaehtoisten jaksamista ja hyvinvointia tulisi tukea, heidän tekemistään arvostaa ja tarjota mahdollisuus kouluttautumiselle. (Suomen Olympiakomitea 2018.)

Hyvänä nuorisotoiminnan piirteenä luonnon kunnioittaminen on tärkeää, jotta myös tulevat sukupolvet voivat hyödyntää sen monipuolisuutta. Roskien laittaminen roskakoriin ja muu ympäristön puhtaanapito on hyvä opetella jo nuorena. Parhailaan lapset ja nuoret voivat opettaa myös vanhemmat esimerkiksi kierrättämään. (Suomen Olympiakomitea 2018.)

2.2 Toiminta eri-ikäisille

Ihminen kehittyy yksilöksi sen mukaan, minkälaisia virikkeitä hänen elämässään on, mutta myös ihmisen minä vaikuttaa kehitykseen. Biologinen ja psykologinen kehitys tapahtuu sisäisen aikataulun mukaisesti, mutta vaiheet voivat yksilöllisesti myös hidastua, nopeutua tai jäädä kokonaan pois ihmisen itsensä tekemien valintojen mukaan. Herkkyyksiaikaksi nimitetään sellaista ajanjaksoa, jolloin ihmisellä on inhimillinen kyky oppia parhaiten ja kriittinen kausi on puolestaan aika, jolloin ympäröivän maailman olisi tarjottava virikkeitä taidon kehittymiseksi. (Dunderfelt 2011, 57–58.)

Lapsen kehityksen kannalta aistit ovat tärkeitä, sillä aistien perusteella muodostuu lapsen sisäinen maailma. Lisäksi ihmissuhteilla on merkittävä rooli lapsen kehityksessä, sillä ihmisen psyykinen sisäisyys rakentuu muodonmuutoksesta, joka pitää sisällään aistit, kokemukset ja ihmissuhteet. Ihmisen kehittyminen yksilöksi vaatii kuitenkin ympäristön ärsykeitä, jotka muovaavat jopa identtististä kaksosista yksilöllisiä persoonia. (Dunderfelt 2011, 59.)

2.2.1 3–7-vuotiaat

3–7-vuotias lapsi kohtaa ympäristön sosiaaliset säännöt, normit, asenteet ja käyttäytymistavat, mutta ajattelee elämän olevan tehty vain häntä varten. Lapsen tulee kuitenkin oppia tulemaan toimeen vallitsevien sääntöjen ja normien mukaisesti. Oppiakseen lapsi tarvitsee säännöt, joista pidetään kiinni, vaikka hän kapinoisi niitä vastaan. (Dunderfelt 2011, 74–75.)

Alle kouluikäisillä on vilkas mielikuvitus, ja vasta noin kaksitoistavuotiaana lapsi saavuttaa kehityksen tietoisuuden vaiheen, jossa ajattelu muuttuu aiempaa abstraktisemmaksi, loogisemmaksi ja käsitteellisemmäksi. Nelivuotias lapsi alkaa kiinnostua yhteisestä tekemisestä ryhmässä, kuten yhteisleikeistä. Selkeistä säännöistä leikeissä ja muussa tekemisessä lapsi kiinnostuu noin viiden vuoden ikäisenä, ja leikeissä on usein myös johtaja. 5–7-vuotiailla lapsilla fyysisuus tulee mukaan leikkeihin. Lapsi kokee erilaiset aistikokemukset herkästi ja rakentaa niiden avulla omaa itseään. (Dunderfelt 2011, 78–79.)

2.2.2 7–12-vuotiaat

Tavallisesti lapsi aloittaa koulun sinä vuonna, kun täyttää seitsemän vuotta. Koulun alku tuo monelle lapselle fyysisiä, psyykkisiä ja yksilöllisiä muutoksia, sillä koulussa on uusi ilmapiiri ja sosiaalinen yhteisö, jotka aiheuttavat sopeutumiskyvylle ja sisäisille kyvyille suuria muutoksia. (Dunderfelt 2011, 80–81). Mikäli lapsi on aloittanut Seinäjoen poniravikoululla alle kouluikäisenä, poniravikoulun toiminta tarjoaa lapselle pysyvyyttä ja turvallisuuden tunnetta, vaikka koulu toisikin suuria muutoksia lapsen elämään.

Ensimmäiset kouluvuodet ovat vielä varhaislapsuutta, jolloin lapsen tietoisuus perustuu kuviin ja tunnelmiin. Varhaislapsuuden opetukseen ei saisi tuoda liikaa älyllistä aineistoa, sillä silloin voi olla vaarana, että lapsen tunteiden, tuntojen ja tahdon maailma jää epäkypsäksi. (Dunderfelt 2011, 81–82.)

8–10-vuotiaassa lapsessa voi ilmetä muutoksia liittyen hänen yksilöllisyytensä vahvistumiseen. Lapsi suuntaa kritiikkiä niin itseensä kuin ympäristöönsäkin. Lapsi voi tuntea itsensä yksinäiseksi ja vierantuneeksi ympäristöstään. (Dunderfelt 2011, 82.) Seinäjoen poniravikoulun ponit voivat tuoda tällöin turvaa lapselle, sillä ponit kuuntelevat luottamuksella ja ovat läsnä lapsen elämässä.

8–10-vuotias alkaa kiinnostumaan kilpailullisemmasta suorittamisesta, mutta myös jotkin harrastukset jäävät tämän ikäisenä pois. Lapsi elää kuitenkin vielä mielikuvitus- ja toivemaailmassa, eikä hän pysty hahmottamaan kovinkaan monimutkaisia kokonaisuuksia. Vanhempien ja ympäristön asettamat säännöt ohjaavat vielä lasta. (Dunderfelt 2011, 83.)

10–12-vuotias lapsi on utelias seuraamaan muiden tekemistä ja haluaa itsekin osallistua. Lapsen tulisi saada tuntea osaavansa tehdä asioita ja siten tuntea olevansa tarpeellinen ja luotettava. 10–12-vuotias lapsi oppii parhaiten tekemällä. (Dunderfelt 2011, 84.)

2.3 Ratsastus

Suomen Ratsastajainliitto ry:n alaiset ratsastusseurat ja -tallit järjestävät hevoskerhoja, joiden tarkoituksena on opettaa leikkien, askartelun ja liikunnan ohessa hevostaitoja ja turvallisia toimintatapoja tallilla. Koululla toimiva iltapäiväkerho voi myös olla hevoskerho, mutta oman alueen hevoskerhotoimintaa voi tiedustella talleilta ja ratsastusseurasta. Harrastustaitojen ja tiedon lisääntyessä Suomen Ratsastajainliitto ry:n hevoskerhoissa voi suorittaa hevostaitomerkkejä. Hevoskerhojen tavoitteena on opettaa kerholaiselle perustaitoja hevosenhoitoon ja hevosten käyttäytymiseen liittyvissä asioissa ja täydentää ratsastustunteja. Suomen Ratsastajainliitto ry:n hevoskerhoissa toimivan ohjaajan tulee olla neljätoistavuotta täyttänyt ja Suomen Ratsastajainliiton ohjaajakoulutuksen käynyt. (Suomen Ratsastajainliitto ry julkaisuaika tuntematon b.)

Hevoskerhoja järjestetään tyypillisesti alle kouluikäisille ja alakouluikäisille. Alle kouluikäisille opetaan perusasiat tallilla olemiseen, hevosenkäsittelyyn ja ratsastukseen liittyen. Alle kouluikäisten hevoskerhojen tavoitteena on yhdessäolon opettelu niin hevosten kuin toisten kerholaistenkin kanssa. Lisäksi tavoitteena on opetella tallin säännöt ja yleisimmät turvallisuuteen liittyvät asiat. Alakouluikäisten hevoskerhoissa puolestaan opetellaan erilaisia hevostaitoja ja hevoskerholaisille voidaan jakaa omat Hevoskerholainen-työkirjat. (Suomen Ratsastajainliitto ry julkaisuaika tuntematon b.)

Ratsastus ja raviurheilu ovat molemmat hevosurheilun lajeja. Suomen Ratsastajainliitto ry pyrkii tarjoamaan jäsenseurojensa ja -talliensa kautta hevoskerhoja, joissa kerholainen pystyy halutessaan suorittamaan hevostaitomerkkejä, joita ei puolestaan Suomen Hippos ry:n hevoskerhoissa ole mahdollista suorittaa. Suomen Ratsastajainliiton ja Suomen Hippoksen hevoskerhot eivät juurikaan eroa muilla tavoilla kuin lajikohtaisella sisällöllä ja hevostaitomerkkien suoritusmahdollisuudella. Lisäksi molempien tahojen järjestämiin hevoskerhoihin ei osallistujilta tarvita aikaisempaa hevoskokemusta.

2.4 Jääkiekko

Raviurheilua tarkasteltaessa on hyvä huomioida myös joukkuelaji, jotta voidaan paremmin ymmärtää pääasiassa yksilölajina olevaa raviurheilua. Jääkiekko valikoitui tarkasteltavaksi, koska sen harrastajamäärät ovat suuria ja sen toiminta on suunnattu eri-ikäisille. Lisäksi laji tarjoaa eritasoisia harrastusmahdollisuuksia.

Leijona-kiekkokoulu on tarkoitettu alle kahdeksanvuotiaille tytöille ja pojille. Jokainen Suomen junioriseura tarjoaa Leijona-kiekkokoulua ja sen kausi alkaa seuran mukaan syys-lokakuussa, mutta toimintaan on mahdollista päästä mukaan myös kesken kauden. Leijona-kiekkokoulussa harjoitellaan kerran viikossa ja varusteiksi riittää vain luistimet, kaulasuoja ja kypärä, jossa on ristikko. Opetuksessa hyödynnetään leikkejä ja jokaisen lähtötaidot pyritään huomioimaan. (Suomen Jääkiekkoliitto ry julkaisuaika tuntematon c.) Lisäksi kansainvälinen Girls' Hockey Day -viikonloppu tarjoaa tytöille mahdollisuuden kokeilla jääkiekkoa, josta harrastusta voi jatkaa joko joukkueessa, Leijona-kiekkokoulussa tai Easy Hockey -ryhmässä. Girls' Hockey Day -tapahtumaa tarjotaan yksittäisissä seuroissa kauden ajanakin. (Suomen Jääkiekkoliitto ry julkaisuaika tuntematon a.)

Easy Hockey tarjoaa 10–17-vuotiaille nuorille mahdollisuuden pelata rennosti ja varusteiksi riittää vain luistimet, kaulasuojan, jääkiekkokypärän, jossa on ristikko ja jääkiekkomailan. Easy Hockey ei vaadi pelaajilta aiempaa kokemusta, ja harjoituksia on keskimäärin yhden kerran viikossa. Harjoituksissa pelataan joko koko kentän peliä tai pienaluepeliä, mutta harjoituksiin vaikuttaa myös osallistujien taitotaso. (Suomen Jääkiekkoliitto ry julkaisuaika tuntematon b.)

Seuran vastuuihmiset sekä lasten ja nuorten vanhemmat tukevat ja kasvattavat yhteisvoimin lapsia ja nuoria laadukkaassa jääkiekkoseurassa. Seurojen junioritoiminta pyritään pitämään hauskana ja iloisena niin, että jokaisella olisi mahdollisuus saada onnistumisen elämyksiä. Lisäksi harjoitellaan pettymyksien käsittelyä, joka on tarpeellinen myös arjessa. Suomen Jääkiekkoliitto ry tarjoaa taloudellista tukea lasten ja nuorten harrastamiseen: tukea voivat saada 9–18-vuotiaat. (Suomen Jääkiekkoliitto ry julkaisuaika tuntematon d.)

Suomen Jääkiekkoliitto ry tarjoaa toimintaa monipuolisesti eri ikäisille heidän omien tavoitteidensa mukaan. Jääkiekko mielletään usein poikien lajiksi, jonka vuoksi Suomen Jääkiekkoliiton jäsen seurat järjestävät tytöille omia tapahtumia ja lisäksi joka syksy järjestetään kansainvälinen Girls' Hockey Day. Raviurheilua mielletään lasten ja nuorten keskuudessa tyttöjen harrastukseksi, mutta pääosin ravikilpailuissa ohjastaa miehet. Ponien ohjastajat puolestaan ovat pääsääntöisesti tyttöjä, mutta mukana on myös ohjastajia, jotka ovat poikia. Raviurheilun nuorisotoiminnassa voisikin ottaa mallia Suomen Jääkiekkoliitto ry:ltä ja järjestää tapahtumia vain pojille.

Joukkuelajina jääkiekko on usein sosiaalisempaa kuin yksilöurheiluna raviurheilu. Jääkiekossa saadaan kavereita oman joukkueen sisältä, mutta raviurheilussa kaverit koostuvat muista poninomistajista, jotka voivat harrastaa toisella tallilla ja kaverit tapaavat esimerkiksi säännöllisesti ryhmähiittejä ajaessa. Jääkiekkoa ei voi harrastaa yksin, mutta raviurheilua pystyy, joka voi soveltua joillekin lapsille ja nuorille paremmin. Lisäksi poneista voi saada luotettavampia ystäviä kuin ihmisistä ja lapsi ja nuori voi kokea, että niille on helpompi jutella elämässään kohtaamistaan haasteista.

3 RAVIURHEILUN NUORISOTOIMINTA

Lapsilla ja nuorilla on mahdollisuus tutustua, oppia sekä harrastaa ohjatusti ja turvallisesti raviurheilua nuorisotoiminnan kautta. Sen tarkoituksena on oppia vastuuta ja huolehtimaan hevosen hyvinvoinnista. Ikärajaton nuorisokerho toimii useimmilla Suomen raviradoilla, ja sen toimintaan ovat tervetulleita kaikki raviurheilusta kiinnostuneet. Osallistujilta ei vaadita aiempaa hevostietämystä tai kokemusta, koska tavoitteena on tutustua niin hevosiin kuin lajiinkin. Kerho järjestää erilaisia kursseja, retkiä ja tapahtumia, jossa harrastamisen kuuluu olla hauskaa, turvallista ja edullista. (Suomen Hippos ry julkaisuaika tuntematon b.)

Raviradoilla järjestettävää nuorisotoimintaa ohjaa vähintään yksi Hippoksen kouluttama, täysi-ikäinen nuorisovastaava, joka tekee yhteistyötä kyseisen radan kanssa. Nuorisovastaavan apuna voi toimia maksuttoman ohjaajakoulutuksen käyneitä, yli 15-vuotiaita ohjaajia ja yli 12-vuotiaita apuohjaajia. Hippos järjestää vuonna 2023 vähintään kolme koulutusta, ja ne ovat pääasiassa tarkoitettu ravinuorille, ponien valmentajille ja poniohjaajille. (Suomen Hippos ry julkaisuaika tuntematon a.)

Suomen Hippos ry kouluttaa yhdessä Suomen Ratsastajainliiton kanssa hevos- ja ponikerhon ohjaajia, joita järjestetään esimerkiksi raviradoilla ja ratsastusseuroissa. Jokaisessa ohjaajakoulutuksessa sisältö ja materiaalit ovat aina samat, vaikka koulutuspaikka sekä kouluttajat vaihtelevatkin. Koulutuksissa hyödynnetään Hipposakatemiassa tehtäviä ennakkotehtäviä, jonka jälkeen on lähikoulutuspäivä. Ratsastajainliiton puolesta kouluttajina toimii nuorisokouluttajat ja Hippokselta ohjaajakouluttajat. (Suomen Hippos ry julkaisuaika tuntematon a.)

3.1 Poniravikoulut Suomessa

Suomessa toimii tällä hetkellä seitsemän ravi- tai poniravikoulua, jotka ovat Suomen Hippos ry:n alaisia. Niiden tavoitteena on tarjota mahdollisuus aloittaa raviurheilu helposti, ohjatusti ja turvallisesti. Kouluissa perehdytään ajamisen lisäksi muihin poninomistamiseen liittyviin tärkeisiin asioihin, kuten hoitoon ja ruokintaan. Toimintaa pyritään järjestämään kaiken tasoisille harrastajille. (Suomen Hippos ry julkaisuaika tuntematon c.)

Poniravikouluja on Konnevedellä, Kouvolassa, Köyliössä, Ruskolla ja Seinäjoella. Vermon ravikoulu Helsingissä ja Teivon ravikoulu Tampereella tarjoavat toimintaa hevosilla, mutta molemmilla on tarjolla myös ponitoimintaa. Poniravi- ja ravikoulut, jotka ovat Suomen Hippos ry:n alaisia, voivat toimia joko yksityisinä ravikouluina tai raviradan alaisuudessa. (Suomen Hippos ry julkaisuaika tuntematon c.)

3.2 Suomen Poniraviyhdistys ry

Suomen Poniraviyhdistys ry on perustettu vuonna 1994 tarkoituksenaan kehittää raviponitoimintaa tehden sitä tunnetuksi sekä ylläpitää sitä yhdessä Suomen Hippoksen kanssa. Lisäksi yhdistys tekee yhteistyötä raviratojen sekä muiden hevosalan tahojen kanssa hevosalalla, ja tämä on mahdollistanut poneille tarkoitettujen vuosittain ajettavien suurkilpailujen järjestämisen suurrapitapahtumien yhteydessä. (Suomen poniraviyhdistys julkaisuaika tuntematon b.) Se on voittoa tavoittelematon

yhdistys, jonka varsinaiseksi jäseneksi voi päästä kuka tahansa yli kuusivuotias yksityishenkilö. Kannattajajäseneksi puolestaan voi päästä oikeuskelpoinen yhteisö tai yksityishenkilö, mutta heillä ei ole äänioikeutta kokouksissa. (Suomen poniraviyhdistys ry 2017.)

Poniraviyhdistys valvoo jäsenien etuja ja neuvoo poniraviurheiluun liittyvissä asioissa sekä tarkkailee erityisesti ponilähtöistä ajotapaa ja ponien oikeaa käsittelyä (Suomen poniraviyhdistys ry julkaisuaika tuntematon a). Poniraviyhdistyksen tavoitteena on saada omalla toiminnallaan lisää ponilähtöjä ja tarjota mahdollisimman tasapuoliset kilpailumahdollisuudet kaikille. Poniravikilpailujen sääntöjä kehitetään yhdessä Hippoksen sääntövaliokunnan kanssa, jotta lajin tasapuolisuus olisi mahdollista ja sääntörikkomuksia tai väärinkäytöksiä poneja ja kilpakumppaneita kohtaan ei olisi. (Suomen poniraviyhdistys ry julkaisuaika tuntematon b.)

Jäsenillä on monenlaisia etuja, esimerkiksi osallistumisoikeus vuosittain järjestettäviin cupeihin, joihin kuuluu muun muassa Karin kannu kunnille. Suomen ennätyksen juosseet ponit, niin a- kuin b-kategoriastakin, palkitaan vuosikokouksen yhteydessä. Ponikuninkuusraveissa palkitaan ohjastaja, joka on noussut 100 voiton klubiin sekä kasvattajat, joiden kasvattamat a-ponit ovat alittaneet ajan 2.20 ja b-ponit ajan 2.00. Lisäksi menestyneimmät valmentajat saavat Veijon Pysti -kiertopalkinnot, jotka ravivalmentaja Veijo Heiskanen on lahjoittanut, ja ne jaetaan suhteellisen menestyksen mukaan. (Suomen poniraviyhdistys ry 2022.)

4 SEINÄJOEN PONIRAVIKOULU

Seinäjoen poniravikoululla on asiakastoimintaa lähes koko vuoden ympäri, poikkeuksena heinäkuu, jolloin poniravikoulun ponit viettävät kesälomaa laiduntaen. Seinäjoen poniravikoulu tarjoaa alkeisratsastustunteja lapsille ja nuorille sekä eritasoisia ajotunteja kaiken ikäisille. (Seinäjoen Ravikeskus julkaisuaika tuntematon b.) Lisäksi tarjolla on kursseja, joita ovat hoito- ja pirpanakurssi sekä kaksi eritasoista ajokurssia, ajon alkeet ja ajon jatkokurssi. Tunti- ja kurssitoiminnan lisäksi poniravikoululla on mahdollista järjestää syntymäpäiviä ja polttariajeluita. Erilaisissa tapahtumissa on myös tarjolla talutusratsastusta ja -ajoa. (Seinäjoen Ravikeskus julkaisuaika tuntematon c.)

Seinäjoen kaupunki ja Seinäjoen poniravikoulu tekevät tiivistä yhteistyötä. Talvikaudella Seinäjoen kaupunki järjestää Raviskan leikkipuiston kerhoja, jotka ovat maksutonta varhaiskasvatusta 2–5-vuotiaille lapsille. Ponikerhossa lapset pääsevät tutustumaan Seinäjoen poniravikoulun poneihin ja tallin toimintaan. Raviskan leikkipuiston kerhojen tavoitteena on kehittää yhteisöllisiä taitoja, yhteisten sääntöjen oppimista ja toisen huomioonottamista. (Seinäjoen kaupunki julkaisuaika tuntematon b). Kesäisin Seinäjoen kaupunki järjestää leikkikenttätoimintaa 4–10-vuotiaille lapsille, ja yksi pisteistä sijaitsee Raviskan leikkitoiminnan tiloissa, jonka yhteydessä on Ponileikkikenttä. Tällä leikkikentällä vierailevat Seinäjoen poniravikoulun ponit päivittäin. (Seinäjoen kaupunki julkaisuaika tuntematon a).

4.1 Toiminnan tavoitteet

Hevosurheilussa tulisi pyrkiä aina eläinten hyvinvointiin. Ihmisen ja ponin välille syntyy suhde, joka vaikuttaa kaikkeen ponien kanssa tekemiseen ja harrastamiseen, ja tästä syystä hevostaitoja olisikin hyvä opetella ennen varsinaista ratsastusta tai ohjastamista. Jokaisella tallilla tulisi olla yksilöllinen ohje siitä, miten kyseistä hevosta käsitellään, jotta hevoset eivät oppisi huonoja tapoja vaihtuvilta käsittelijöiltä. Lisäksi talleilla tulisi olla henkilökuntaa, joka on valmis opastamaan kyseisen tallin hevosien käsittelyä. (Suomen Ratsastajainliitto ry julkaisuaika tuntematon a.)

Etelä-Pohjanmaan Hevosjalostusliitto ry tekee nuorisotyötä Seinäjoen poniravikoulun kautta. Lisäksi poniravikoulu palvelee erityisryhmiä, kuten yksilöurheilijoita. Seinäjoen poniravikoulun toiminnan tavoitteena on laajentaa harrastusmahdollisuuksia etenkin Seinäjoen ja sen lähikuntien alueella ja ehkäistä syrjäytymistä. Poniravikoululle on kysyntää Seinäjoen alueella, sillä mikään alueen ratsastuskoulu ei tarjoa vastaavanlaista toimintaa. Seinäjoen poniravikoulun tuntien yhteydessä on aina tarjolla myös ponin hoitoa (Seinäjoen Ravikeskus julkaisuaika tuntematon b) mitä ratsastuskoulut eivät aina pysty tarjoamaan.

Seinäjoen poniravikoulun toimintaa halutaan kehittää ratsastuskoulutyypin yhteisön suuntaan, jossa poninomistajien ja asiakkaiden keskuudessa vallitsisi kannustava ilmapiiri, jossa jokaisella olisi mahdollisuus edetä omien tavoitteidensa mukaisesti. Seinäjoen poniravikoulun toiminnan kehittämisen kautta pyritään asiakkaille opettamaan sosiaalisia taitoja, joita ovat muun muassa toisten opettaminen ja yhteistyötaidot, vastuuntunto, jota on erilaisten ponien ja ihmisten kohtelu sekä niiden kohtaaminen ja huomioon ottaminen, liikunta ja ulkoilu, joihin liittyy myös säänmukainen pukeutuminen ja turvallisuusasioita. Lisäksi toiminnan kehittämisen myötä pyritään opettamaan myös, että

ponien kanssa harrastaminen vaatii elinikäisen oppimisen avaintaitoja, jotta kehityksessä pysytään mukana.

Elinikäisen oppimisen avaintaidot ovat tärkeässä osassa, sillä tutkimustietoa hevosiin liittyen on saatavilla jatkuvasti lisää. Opetushevosten ja -ponien kanssa toimiessa perustaidot ovat riittävät, mutta mikäli oman hevosen hankinta on ajankohtaista, tulisi hevososaamisen olla yli perustason. Lisäksi hevostaitoja pystyy harjoittelemaan jo pelkästään hevosten käyttäytymistä seuraamalla. (Suomen Ratsastajainliitto ry julkaisuaika tuntematon a.)

4.2 Toiminnan tarve nyt ja tulevaisuudessa

Ihmisen oma minä toimii lähtökohtana, kun pyritään ymmärtämään erilaisia olentoja kuin mitä ihminen itse on. Tällä tavalla hevonen tai poni voi auttaa myös ihmisen oman identiteetin määrittämisessä ja tämä on havaittavissa etenkin lapsilla. Pikkulapset kokevat olevansa kaikkien tapahtumien keskipisteessä, koska se toimii heillä suojamekanismina lievittäen avuttomuuden ja turvattomuuden kokemuksia ja se vähenee normaalin kehityksen myötä. Ihminen kykenee vasta puberteetin jälkeen itsestä riippumattomasti eläytymään toisen olennon olemassaoloon. (Mattila-Rautiainen 2011, 97–98.)

Etenkin lapset ja nuoret, mutta myös aikuiset voivat saada tukea ja turvaa Seinäjoen poniravikoulun poneista ja toiminnasta. Ponien avulla voi parhaillaan vähentää psyykkistä stressiä, vahvistaa psyykkistä joustavuutta esimerkiksi elämäntilanteen ollessa haastava, ja edistää positiivisia vuorovaikutustaitoja (Ervast & Raukola-Lindblom julkaisuaika tuntematon, 19). Lisäksi ponien kanssa harrastaminen opettaa tärkeitä taitoja, joita ovat esimerkiksi vastuuntunto, sillä eläimet on aina hoidettava, ja erilaiset tunnetaidot. Ponit auttavat myös kestämään pettymyksiä.

Hevosen ja ponin kanssa saadaan onnistumisia ja epäonnistumisia. Onnistumiset vaativat pitkäjänteisyyttä ja paljon toistoja. Epäonnistumiset puolestaan johtuvat usein hevosen tai ponin käsittelijän tietämättömyydestä ja osaamattomuudesta, mutta toisinaan epäonnistuminen voi johtua myös hevosesta tai ponista. Hevosta tai ponia ei voi syyttää siitä, eikä sen kanssa voi neuvotella. Pettymysten hetkinä, ihminen voi tarkastella omaa toimintaansa: syytä ei haeta ulkopuolelta. Eläinten kanssa jokainen tapaamiskerta on erilainen ja ennustamaton ja tapaamiskertojen odotus herättää monenlaisia tunteita, joita ovat esimerkiksi kiinnostus, pelko ja halu oppia uutta. Hevosella ja ponilla on positiivinen motivoiva voima, joka tavallisesti riittää kumoamaan mahdolliset pettymykset, joita sen hallitsemisen ja ymmärtämisen vaikeus voivat tuottaa. Positiivinen motivoiva voima aiheuttaa myös sen, että ihmiselle syntyy osaamattomuuden ja avuttomuuden tunteiden sijaan halu voittaa vastukset. (Mattila-Rautiainen 2011, 101–103.)

Seinäjoen poniravikoulun toimintaa tarvitaan myös tulevaisuudessa, jotta alueen lapsilla, nuorilla ja aikuisilla on mahdollisuus harrastaa matalalla kynnyksellä turvallisten ponien kanssa, ohjatussa toiminnassa. Poni voi olla kaveri, jonka avulla voidaan lieventää yksinäisyyttä tai erilaisuuden tunnetta ja jollekin poni voikin olla ainoa luotettava ystävä (Ervast & Raukola-Lindblom julkaisuaika tuntematon, 19). Lisäksi poniravikoulu voi olla pohja elämänmittaisen harrastuksen löytämiseksi, raviponiharrastuksesta voi esimerkiksi olla luonnollista siirtyä harrastamaan ravihevosten kanssa.

4.3 Toiminnan mahdollisuudet

Seinäjoen poniravikoulun toimintaa on mahdollista järjestää myös aikuisille, sillä sen toiminta perustuu pääasiassa ajo-opetukseen poneilla. Shetlanninponista on kehittynyt kaikkein vahvin hevosrotu, sillä ne ovat toimineet kaivoksissa kantaen painavia hiilikoreja kaivoksista satamaan. Lisäksi shetlanninponin suorituskyky on käsittämätön myös kärryjen edessä, sillä se painaa suurin piirtein noin kaksisataa kiloa ja lyhyellä matkalla se pystyy vetämään kolme kertaa oman painonsa verran. Pidemmällä matkalla shetlanninponi jaksaa vetää kolmesataa kiloa painavaa lastia helposti. Lisäksi parivaljakkona shetlanninponit vetävät noin 150 kiloa painavia kärryjä, joissa on neljä aikuista ihmistä kyydissä. Jotta shetlanninponin vetovoima pystytään hyödyntämään, tulee kärryissä olla kumiset renkaat ja kärryjen tulee muutenkin kulkea kevyesti. (Binder 2016, 245.)

Pienikokoisina shetlanninponeilla on samat tarpeet kuin kaikilla hevosilla. Lisäksi ne ovat oppivaisia ja hyväntahtoisia, mikäli niitä pidetään hyvin. Nykyisin shetlanninponeja kasvatetaan kaikkialla maailmassa. (Binder 2016, 245.)

Lapset ja nuoret luottavat poniin tai hevoseen automaattisesti, mutta aikuisena itsesuojeluvaiston määrä lisääntyy eikä luottamus poniin tai hevoseen enää synny automaattisesti. Aikuinen voi olla hyvin arka lähestyessään hevosta tai ponia, sillä hän voi kuvitella mitä kaikkea voisi tapahtua. Hevonen tai poni puolestaan muuttuu varautuneeksi jännittyneen ihmisen läheisyydestä, sillä se olettaa jonkin olevan pielessä ja käyttäytyy sen mukaisesti, esimerkiksi potkaisee, puree tai ryntää ihmisen yli. Lisäksi pelko vähentää ihmisen luottamusta hevoseen tai poniin, jolloin ihminen voi muuttua väkivaltaiseksi. Ihmisen pelko hevosta tai ponia kohtaan on usein se, ettei hän ymmärrä sitä. (Kurikka 2009, 17–19.)

Aikuisenkin on mahdollista oppia luottamaan hevoseen tai poniin, sillä hevonen on hyvin selkeä eläin: koska se viestii aina, mitä aikoo tehdä seuraavaksi (Kurikka 2009, 19). Opinnäytetyössä on suunniteltu etenkin aikuisille suunnattu maasta käsittelyn alkeet -kurssi, jossa on mahdollista harjoitella luottamuksen rakentamista poneihin. Lisäksi kurssilla harjoitellaan hyviä hevosmiestaitoja, joita ovat ponien oikeaoppinen, turvallinen ja kunnioittava käsittelytapa. Omia tunnetaitoja tarkastellaan myös.

5 TOIMINNALLINEN KEHITTÄMISTYÖ

Toiminnallisessa opinnäytetyössä syntyy ammatillinen tuotos, joka palvelee kohderyhmää tai toimintaympäristön arjen käytäntöjä. Se on yksi tutkimuksellisen kehittämisen tapa. Toiminnallisen opinnäytetyön vaiheita ovat tavoitteiden määrittely, suunnittelu, menetelmän valinta, työskentelyn aikatauluttaminen ja pohdinta. (Airaksinen, Kostamo & Vilka 2022, luku 1.)

Tämä opinnäytetyö on toiminnallinen kehittämistyö, sillä sen lopputuotoksena syntyy kurssimateriaali, jonka avulla kuka tahansa hevosalaa tunteva voi toimia kurssiohjaajana Seinäjoen poniravikoululla. Opinnäytetyöstä hyötyvät niin kohderyhmä kuin toimintaympäristökin. Kohderyhmänä toimivat työntekijät ja asiakkaat. Työntekijät saavat materiaalien pohjalta järjestettyä tasokkaita kursseja ja asiakkaat puolestaan laadukasta opetusta. Lisäksi asiakkaat pystyvät kehittämään taitotasoaan haluamaansa suuntaan niin pitkälle kuin haluavat. Materiaalit voivat myös olla asiakkaille nähtävissä, jolloin he voivat kerrata esimerkiksi teoriassa opittuja asioita. Toimintaympäristö on puolestaan Etelä-Pohjanmaan Hevosjalostusliitto ry, jonka alaisuudessa Seinäjoen poniravikoulu toimii. Etelä-Pohjanmaan Hevosjalostusliitto ry hyötyy opinnäytetyön lopputuotoksena syntyvistä kurssimateriaaleista siten, että Seinäjoen poniravikoululla pystytään järjestämään entistä tasokkaampaa opetusta usealla kurssilla, mikä voi mahdollistaa asiakkaiden pysyvyyden.

5.1 Suunnittelu

Opinnäytetyön oli aluksi tarkoitus käsitellä laajemmin nuorisotoimintaa Seinäjoen poniravikoululla, mutta sen suunta kääntyi vierailun jälkeen, joka tehtiin Teivon ravikoululle opinnäytetyön tekijän harjoittelun opintomatkana. Teivon ravikoululla oli käytössä kurssikansio, johon oli koottu kaikki kurssimateriaalit, joiden pohjalta pystytään järjestämään kaikki kurssit aina samanlaisina, vaikka kurssin ohjaaja vaihtuisi. Näin asiakkaille pystytään tarjoamaan laadukasta opetusta heidän taitotasonsa mukaan. Lisäksi Teivon ravikoulun kurssimateriaalit ovat heidän asiakkailleen vapaassa käytössä, jotta asiakkaat voivat kerrata kurssien teoriaopetusta itsenäisesti. Vierailun innoittamana opinnäytetyön suunta muuttui siten, että sen tarkoituksena oli kehittää Seinäjoen poniravikoulun nykyisiä kursseja ja luoda niille kehitysmahdollisuuksia, jolloin asiakaskunta on mahdollista vakiinnuttaa.

Suunnitteluvaiheessa opinnäytetyötä varten tekijä perehtyi poniraviharrastukseen, raviurheilun nuorisotoimintaan ja olemassa oleviin poniravi- ja ravikouluihin. Seinäjoen poniravikoulun kurssimateriaalien suunnittelua varten opinnäytetyön tekijä tutustui myös lasten ja nuorten kehitykseen siltä osin, että kurssit pystytään rajaamaan osallistujien iän mukaan. Lapsen kehitykselle on tärkeää saada monipuolisia sosiaalisia kontakteja, jotta vuorovaikutustaidot voivat kehittyä. Lisäksi persoonallisuus kehittyy kaikessa vuorovaikutuksessa, jotta yksilö voi kehittää minäkäsitystään, identiteettiään ja itsetuntoaan. Persoonallisuus kehittyy elämän aikana, mutta lapsuuden kokemuksilla on suuri vaikutus sen kehitykseen.

Opinnäytetyössä suunnitelluissa kursseissa on otettu huomioon lapsen kehityksen vaiheet, sillä ensimmäinen kurssi on suunniteltu yli viisivuotiaille. Nelivuotiaat lapset alkavat kiinnostua ryhmässä tapahtuvasta toiminnasta (Dunderfelt 2011, 79). 8–10-vuotiaat lapset alkavat puolestaan kiinnostumaan kilpailullisemmasta toiminnasta (Dunderfelt 2011, 83), jolloin opinnäytetyössä suunnitelluissa

kurseissa tarjotaan Korttikurssille? -kurssia, jonka tarkoituksena on toimia ponnahduslautana ponijolupakurssille.

Opinnäytetyöstä syntyvässä yksityiskohtaisessa etenemissuunnitelmassa ja materiaaleissa on hyödynnetty nykyisten kurssien ajatusmallia, mutta etenemistasoja on lisätty. Seinäjoen poniravikoululla kurssien etenemismahdollisuus lisää opetuksen tasoa, sillä opetettaviin aiheisiin pystytään perehtymään aiempaa yksityiskohtaisemmin. Kurssimateriaalit toimitetaan sähköisessä muodossa, jotta niitä on helppo tarvittaessa muokata pilotoinnin yhteydessä. Etenemismahdollisuudet tuovat harrastukselle suunnitelmallisuutta, mikäli asiakas haluaa harrastaa tavoitteellisesti. Jokaisen asiakkaan tavoitteet ovat yksilöllisiä, eikä niiden tarvitse olla kilpailuihin tähtääviä, vaan ne voivat olla esimerkiksi halu oppia monipuolisia hevostaitoja ja ponien päivittäisestä hyvinvoinnista huolehtimista.

Asioiden tallentaminen muistiin tapahtuu vaiheittain. Oppiminen vaatii opittavien asioiden jakamisen usealle päivälle, jolloin oppimisen jälkeen nukutaan, joka puolestaan mahdollistaa tiedon vahvistumisen. Tieto tallentuu aivoissa laajoille aivoalueille, jolloin tiedon käsittelyyn osallistuvat kaikki hermo- ja verkonet. Asioiden palauttaminen mieleen vaatii muistivihjeitä, ja niiden ollessa sopivia asia palautuu mieleen. Ihmisen muistiin vaikuttavia tekijöitä ovat muun muassa tunnetila, motivaatio ja vireystila. (Vilko-Riihelä 1999, 168–169.) Opittu asia tai taito säilyy pitkäkestoisessa muistissa tunneista vuosikymmeniin saakka, eikä tallennuskapasiteetilla ole enimmäismäärää (Koivisto 2006). Seinäjoen poniravikoulun kurseja suunniteltaessa on otettu huomioon, että oppiminen vaatii kertaamista, jotta tieto ja taito tallentuvat pitkäkestoiseen muistiin. Lisäksi kurssisuunnittelussa on otettu huomioon, että kouluikäisillä lapsilla monet toiminnot automatisoituvat ja tarkkaavaisuus muiden asioiden oppimiseen paranee.

5.2 Työskentely

Opinnäytetyön tekijä vieraili työtä varten Teivon ravikoululla syyskuussa 2022, jonka myötä kurssimateriaaleja varten voidaan osaltaan soveltaa kyseisen ravikoulun kurssisuunnitelmaan. Teivon Ravikoulu valikoitui opinnäytetyöntekijän vierailukohteeksi, koska sen toiminta on aloitettu kesäkuussa 2021 ja sen suosio on ollut merkittävä. Teivon ravikoulu toimii tallialueella Teivon Ravikeskuksessa ja sen toimintaa hallinnoi Tampereen Ravirata Oy (Teivon Ravikeskus 2020c).

Teivon ravikoulussa on tarjolla kurseja ja tunteja kaikenikäisille (Teivon Ravikeskus 2020c). Ravikoulun tarjonta on monipuolista, sillä tunteja on tarjolla aina yksityistunneista pienryhmätunteihin ja montétunneista ajotunteihin. Kurssit ovat suunniteltu siten, että ne ovat mahdollista aloittaa alkeista ja etenemään aina kilpakurssille asti, mikä valmistaa ajolupakurssille. Lisäksi Teivon ravikoulu tarjoaa elämysajoja, kuten polttariajoja ja lähdön esittelyjen vetoa ravien yhteydessä. (Teivon Ravikeskus 2020a.)

Teivon ravikoululla järjestetään ponikerhoa, jossa opetellaan monipuolisesti hevostaitoja, joita ovat muun muassa ponien hoitotoimenpiteet ja varusteet. Ponikerhon lisäksi Teivon ravikoululla on tarjolla hoitokerho, jossa jokaisella osallistujalla on hoitohevonen pareittain. Hoitokerhossa keskitytään hevosten hoitamiseen, ja siellä on mahdollista suorittaa perushoitomerkki. Ponikerhoon voi osallistua kaikki yli kuusivuotiaat ja hoitokerhoon kaikki yli kahdeksanvuotiaat. Kerhotoiminnan lisäksi lapsille

on tarjolla päiväleirejä. Lisäksi Teivon ravikoulussa on mahdollista järjestää ponisynttärät, joissa on tekemistä yhdessä ponien kanssa ja herkutteluhetki vieraiden kesken. (Teivon Ravikeskus 2020b.)

Ponivalmentaja -jaksolla Teivon ravikoulu tarjoaa mahdollisuuden valmentaa ja ajaa kilpaa ponilla. Valmennusjakson alussa harjoitellaan ponin valmennusta, jonka jälkeen on mahdollista osallistua kilpailuihin. Mikäli ponivalmentaja -jakson osallistujalla ei ole poniravikorttia, kilpaileminen ei ole mahdollista. Valmennusjaksolle on mahdollista osallistua myös omalla ponilla. Ohjaaja tai vanhempi valvoo aina ponivalmentaja -jaksolle osallistuvan ponin valmennusta ja kilpailutusta. (Teivon Ravikeskus 2020b.)

Teivon vierailun jälkeen opinnäytetyön tekijä kirjoitti työsuunnitelman, jonka esitys pidettiin helmikuussa 2023. Työsuunnitelmaseminaarin jälkeen alkoi varsinainen opinnäytetyön kirjoitusprosessi, jossa hyödynnettiin työsuunnitelman teoriaosuuksia. Opinnäytetyö oli valmis plagioinnintarkistukseen ja kielenhuoltoon huhtikuun alussa, jonka jälkeen tehtiin tarvittavat korjaukset. Toukokuun alkupuolella opinnäytetyö lähetettiin arvioitavaksi.

5.3 Lopputuotos

Opinnäytetyön lopputuotoksena syntyi yhteensä yhdeksän kurssia, kaksi hoitokurssia, yksi maasta käsittelykurssi ja varusteisiin perehtyvä kurssi sekä viisi ajokurssia. Hoitokursseilla on tavoitteena oppia ponien päivittäiseen hyvinvointiin liittyviä hoitotoimenpiteitä ja peruskäsittelyä. Lisäksi niillä perehdytään myös erilaisiin sairauksiin ja niiden ennaltaehkäisyyn. Hoitokursseille on pyritty kokoaan perusasioita, jolloin muilla kursseilla voidaan keskittyä lajikohtaisempiin asioihin.

Varusteisiin perehtyvällä kurssilla harjoitellaan varustehuoltoa ja yleisimpien varusteiden pukemista. Tästä kurssista on hyötyä myös ratsastus- ja ajotunneille, sillä asiakas pääsee harjoittelemaan satulointia ja valjastamista. Lisäksi poniravikoululla käytössä olevat varusteet puhdistetaan kurssin aikana, jolloin niiden huoltamiseen käytettävää aikaa voidaan käyttää johonkin muuhun toimintaan.

Maasta käsittelykurssilla harjoitellaan tulkitsemaan ponin eleitä ja perehdytään siihen, miten ponin käsittelijällä on suuri vaikutus sen käyttäytymiseen. Lisäksi asiakkaille pyritään tarjoamaan rauhallista ja rentoa olemista ponin kanssa, minkä vuoksi kurssin järjestelyissä tulisivin huomioida, että talliympäristö olisi mahdollisimman rauhallinen. Maasta käsittelykurssin suunnittelussa pyrittiin luomaan etenemismahdollisuus myös yli kymmenenvuotiaille, jotta harrastus voisi jatkua Seinäjoen poniravikoululla, vaikka asiakas olisikin käynyt jo ajolupakurssin.

Etenkin ajokurssien suunnittelussa pyrittiin huomiomaan, että oppiminen vaatii kertaamista. Valjastaminen ja ohjastaminen on tärkeää tallentaa pitkäkestoiseen muistiin, joten kursseilla panostetaan näihin asioihin. Seinäjoen poniravikoululle suunnitellut ajokurssit voidaan jakaa kahteen ryhmään, perustaitoihin ja syventäviin taitoihin. Ajon alkeet ja valjakot parijonoon -kurssit sisältävät perustaitojen opettelua ja voltataan, ponivalmentaja ja korttikurssille? -kurssit puolestaan syventävät taitoja ja ohjaavat asiakasta kilpailullisempaan suuntaan. Opinnäytetyön Valjakot parijonoon -kurssin suunnittelussa otetaan huomioon sen sijoittuminen ensimmäiselle kouluvuodelle, ja sen vuoksi kurssi sisältää muun muassa leikkejä eikä haasteellisia oppimistehtäviä.

6 SEINÄJOEN PONIRAVIKOULUN KURSSIT

Opinnäytetyössä on suunniteltu Seinäjoen poniravikoululle kaksi hoitokurssia, yksi varusteisiin ja niiden pukemiseen liittyvä kurssi, viisi eri tasoista ajokurssia ja yksi maasta käsittelykurssi. Suunnitellut kurssit ovat pääasiassa suunnattu lapsille ja nuorille, mutta niitä voidaan järjestää sovelletusti aikuisryhmillekin. Kurssisuunnittelussa on pyritty luomaan mahdollisimman monipuolinen kurssitarjonta, jotta lapset ja nuoret oppisivat mahdollisimman monipuolisesti hevostaitoja. Opinnäytetyössä on keskitytty vain pidempiin, viisi kurssikertaa sisältäviin kursseihin, joiden lisäksi Seinäjoen poniravikoululla voidaan pitää lyhyempiä kursseja esimerkiksi alle viisivuotiaille lapsille.

6.1 Poninhoodon alkeet

Poninhoodon alkeet -kurssi sisältää viisi kaksi tuntia kestäväää kurssikertaa. Se on suunnattu yli viisivuotiaille lapsille ja nuorille. Aikaisempaa poni- tai hevostaustaa ei vaadita, sillä kurssilla tutustutaan perusasioihin. Poninhoodon alkeiskurssin tavoitteena on, että kurssilainen oppii perusteet ponin päivittäisestä hoidosta ja tärkeimmistä hyvinvointitekijöistä. Poninhoodon alkeet -kurssi voidaan toteuttaa soveltaen myös aikuisryhmille lisäämällä esimerkiksi talutusharjoitusten määrää (taulukko 1).

Poninhoodon alkeet -kurssilla harjoitellaan riimun laittoa, lämmön mittaamista, harjaamista ja kavioiden puhdistamista. Kurssilaiset pääsevät puhdistamaan ponien karsinoita, vesi-automaatteja ja harjoittelemaan ponien taluttamista. Poninhoodon alkeiskurssilla perehdytään ponien päivärytmiin ja ruokintaan, tutustutaan ponin rakenteeseen ja jalkojen hoitoon sekä puhdistetaan ponien varusteita. (Taulukko 1.)

TAULUKKO 1. Poninhoodon alkeet -kurssin kurssisuunnitelma

Kurssi	Poninhoodon alkeet	
	Teoria	Käytäntö
1. kerta	Terveen ponin tuntomerkit, lämmönmittaus, ponin rakenne ja tallikäyttäytyminen	Riimun laitto, ponien tarkastelu, lämmön mittaus, harjaus, kavioiden puhdistus, talutusharjoituksia
2. kerta	Ponien hyvinvointi ja tallin päivärytmi	Karsinoiden ja tarhojen siivous, vesiastioiden täyttö, lämmön mittaus ja poninhoito
3. kerta	Ponien ruokinta ja lihavuuskunto	Vesi-automaattien ja ruoka-astioiden pesu, lämmön mittaus, poninhoito, talutusharjoituksia ja lihavuuskunnan tarkastelu
4. kerta	Jalkojen hoito	Lämmön mittaus, poninhoito ja jalkojen hoitotoimenpiteitä
5. kerta	Varusteiden huoltaminen	Varusteiden puhdistaminen

6.2 Ponin hyvinvoinnista huolehtiminen

Ponin hyvinvoinnista huolehtiminen -kurssi sisältää viisi kaksi tuntia kestävästä kurssikertaa. Se on suunnattu yli viisivuotiaille lapsille ja nuorille, jotka ovat suorittaneet ponin hoidon alkeet -kurssin tai hallitsevat vastaavat taidot. Ponin hyvinvoinnista huolehtiminen -kurssin tavoitteena on, että kurssilainen oppii hoitamaan yleisimpiä ruokintaperäisiä sairauksia ennaltaehkäisevästi ja tunnistamaan sairaan ponin sekä hoitamaan sitä. Ponin hyvinvoinnista huolehtiminen -kurssi voidaan toteuttaa soveltaen myös aikuisryhmille muuttaen leikkejä aikuisille sopivammiksi ja ryhmäkohtaisesti harkiten, ovatko keppihevokset sopiva aktiviteetti yhdelle kurssikerroista (taulukko 2).

Ponin hyvinvoinnista huolehtiminen -kurssilla harjoitellaan heinäanalyysin ottamista, ruokintaperäisten sairauksien ensiaputoimia, haavojen hoitoa ja vetosolmu ponin kuljettamista varten. Ponin hyvinvoinnista huolehtiminen -kurssilla myös leikitään aiheeseen liittyviä leikkejä. Ponin hyvinvoinnista huolehtiminen -kurssilla perehdytään ponien ruokintaan, kipuilmeisiin ja käytökseen sekä ponin kuljettamiseen. (Taulukko 2.)

TAULUKKO 2. Ponin hyvinvoinnista huolehtiminen -kurssin kurssisuunnitelma

Kurssi	Ponin hyvinvoinnista huolehtiminen	
	Teoria	Käytäntö
1. kerta	Ponien ruokinta ja heinäanalyysin tulkinta	Rehujen hygienia- ja laatukriteerien täyttymisen tarkastelu, heinäanalyysin ottaminen, lämmön mittaus ja poninhoito
2. kerta	Ruokintaperäiset sairaudet ja niiden ensiapu	Ruokintaperäisten sairauksien ensiaputoimet, lämmön mittaus ja poninhoito
3. kerta	Kipuilmeeet ja kipukäytös, ruokintaperäisten sairauksien kertaus	Lämmön mittaus, poninhoito, talutusharjoituksia ja leikkejä
4. kerta	Ponin lääkintä ja lääkekirjanpidon perusteet	Lämmön mittaus, poninhoito, kuvitteellisten haavojen hoito ja keppihevostarata
5. kerta	Ponin lastaus ja vetosolmu	Lämmön mittaus, poninhoito, lastaus- ja solmuharjoituksia

6.3 Varusteet tutuksi

Varusteet tutuksi -kurssi sisältää viisi puolitoistuntia kestävästä kurssikertaa. Se on suunnattu yli seitsemänvuotiaille lapsille ja nuorille, jotka ovat suorittaneet ponin hoidon alkeet -kurssin tai hallitsevat vastaavat taidot. Varusteet tutuksi -kurssin tavoitteena on, että kurssilainen oppii huoltamaan ja valitsemaan ponille sopivan kokoiset varusteet sekä satuloimaan ja valjastamaan. Varusteet tutuksi

-kurssi voidaan toteuttaa soveltaen myös aikuisryhmille lisäämällä esimerkiksi kolmannelle kurssikerrelle harjoitteen, miten toimitaan talutustunnilla (taulukko 3).

Varusteet tutuksi -kurssilla harjoitellaan ponille loimen pukemista, pinteiden ja suojien laittamista, pyykin pesemistä ja erilaisten varusteiden puhdistamista. Lisäksi kurssilaiset pääsevät harjoittelemaan pesukoneen käyttämistä. Varusteet tutuksi -kurssilla perehdytään varustehuollon perusteisiin, satulointiin ja valjastamiseen. (Taulukko 3.)

TAULUKKO 3. Varusteet tutuksi -kurssin kurssisuunnitelma

Kurssi	Varusteet tutuksi	
	Teoria	Käytäntö
1. kerta	Varustehuollon perusteet, harjojen pesu, pinteiden ja suojien laitto	Harjojen pesu, poninhoito, pintelöinti ja suojien laittoa
2. kerta	Pyykinpesu, loimitus ja suojien laitton kertaus	Pyykinpesu, poninhoito, loimitusta, loimien viikkausta ja mahdollista korjaamista ja suojien laittoa
3. kerta	Satulointi ja oikeankokoiset ratsastusvarusteet	Poninhoito, satulan ja suitsien laittoa ja loimitusta
4. kerta	Nahkavarusteiden huoltaminen	Nahkavarusteiden puhdistus ja varusteiden kokoaminen
5. kerta	Valjastaminen	Poninhoito ja valjastaminen

6.4 Maasta käsittelyn alkeet

Maasta käsittelyn alkeet -kurssi sisältää viisi kaksi tuntia kestävästä kurssikersta. Se on suunnattu yli kymmenenvuotiaille nuorille ja aikuisille, jotka ovat suorittaneet ponin hoidon alkeet -kurssin tai hallitsevat vastaavat taidot. Maasta käsittelyn alkeiskurssin tavoitteena on, että kurssilainen oppii maasta käsittelyn perusteet sekä tulkitsemaan ja ymmärtämään ponin aisteja ja laumakäyttäytymistä. Maasta käsittelyn alkeiskurssia voidaan tarvittaessa muokata ryhmän toiveitten mukaiseksi, esimerkiksi mikäli kyseessä on asiakkaiden itsensä kokoama ryhmä.

Maasta käsittelyn alkeet -kurssilla harjoitellaan yleisimpiä maasta käsittelytaitoja ja ympyrällä työskentelyä. Kurssilaiset pääsevät tekemään talutusretken maastoon, minkä jälkeen maasta käsittelyn alkeiskurssi päätetään herkutteluun tallilla. Maasta käsittelyn alkeiskurssilla perehdytään ponien aisteihin, reaktioihin ja laumakäyttäytymiseen sekä omiin tunnetaitoihin. (Taulukko 4.)

TAULUKKO 4. Maasta käsittelyn alkeet -kurssin kurssisuunnitelma

Kurssi	Maasta käsittelyn alkeet	
	Teoria	Käytäntö
1. kerta	Maasta käsittely	Poninhoito ja maasta käsittelyharjoituksia
2. kerta	Ponin aistit ja reaktiot	Poninhoito, ponien reaktioiden tarkastelu ja maasta käsittelyharjoituksia
3. kerta	Ympyräharjoittelu	Poninhoito, ympyräharjoitukset ja ponien käyttäytymisen tarkastelu
4. kerta	Laumakäyttäytyminen ja omat tunnetaidot	Ponien laumakäyttäytymisen tarkastelu, poninhoito ja maasta käsittelyharjoituksia
5. kerta	Maastossa kulkeminen	Talutusretki maastoon ja kahvittelu tallilla

6.5 Ajon alkeet

Ajon alkeet -kurssi sisältää viisi kaksi tuntia kestävästä kurssikertaa. Se on suunnattu yli kuusivuotiaille lapsille ja nuorille, jotka ovat suorittaneet ponin hoidon alkeet -kurssin tai hallitsevat vastaavat taidot. Ajon alkeet -kurssi on suunnattu sellaisille, joilla ei ole aiempaa kokemusta varustamisesta, ja ponilla ajamisesta tai kokemus on vähäistä. Sen tavoitteena on, että kurssilainen oppii remmi- ja pikalukkovaljastamisen sekä ohjastamisen perusteet. Ajon alkeet -kurssi voidaan toteuttaa myös aikuisryhmille.

Ajon alkeet -kurssilla harjoitellaan ryhmässä ajamista koppelkärriillä oman ohjaajan kanssa. Ajoharjoittelu aloitetaan kentällä, josta siirrytään ajamaan verryttelyringille ja raviradalle. Ajon alkeet -kurssilla perehdytään ajoponille suoritettavaan rutiinitarkastukseen, raviradan ajosääntöihin ja tutustutaan valjaiden sekä suitsien eri osiin. (Taulukko 5.)

TAULUKKO 5. Ajon alkeet -kurssin kurssisuunnitelma

Kurssi	Ajon alkeet	
	Teoria	Käytäntö
1. kerta	Valjastaminen	Poninhoito ja valjastaminen
2. kerta	Ohjastaminen ja ajoponin tarkastus	Poninhoito, ajoponin tarkastus, valjastaminen ja ohjausharjoitukset kentällä
3. kerta	Valjaiden ja suitsien osien tunnistamista ja valjastamisen, ohjastamisen ja ajoponin tarkastuksen kertaus	Poninhoito, ajoponin tarkastus, valjastaminen, ajo varikolla ja verryttelyringillä
4. kerta	Raviradan ajosäännöt	Poninhoito, ajoponin tarkastus, valjastaminen ja ajo raviradalla jonossa
5. kerta	Raviradan ajosääntöjen kertaus	Poninhoito, ajoponin tarkastus, valjastaminen ja ajo raviradalla jonossa

6.6 Valjakot parijonoon

Valjakot parijonoon -kurssi sisältää viisi kaksi tuntia kestävästä kurssikertaa. Se on suunnattu yli seitsemänvuotiaille lapsille ja nuorille, jotka ovat suorittaneet poninhuollon alkeet ja ajon alkeet -kurssit tai hallitsevat vastaavat taidot. Valjakot parijonoon -kurssin tavoitteena on, että kurssilainen oppii ajamaan ryhmässä ja ohittamaan toisen valjakon itsenäisesti. Valjakot parijonoon -kurssi voidaan toteuttaa myös aikuisryhmille.

Valjakot parijonoon -kurssilla harjoitellaan ryhmässä ajamista koppelkärriillä ja toisen valjakon ohittamista. Ajoharjoittelu toteutetaan raviradalla, jossa ajetaan pari- ja kolmijonossa. Valjakot parijonoon -kurssilla perehdytään erilaisiin ajossa käytettäviin varusteisiin ja kuolaimiin. (Taulukko 6.)

TAULUKKO 6. Valjakot parijonoon -kurssin kurssisuunnitelma

Kurssi	Valjakot parijonoon	
	Teoria	Käytäntö
1. kerta	Ryhmässä ajaminen parijonossa ja toisen valjakon ohittaminen, raviradan ajosääntöjen kertaus	Poninhoito, ajojonin tarkastus, valjastaminen, ajo raviradalla parijonossa ja ohitusharjoituksia
2. kerta	Kerrataan pintelit, suojat, ryhmässä ajaminen parijonossa ja toisen valjakon ohittaminen	Poninhoito, ajojonin tarkastus, valjastaminen, ajo raviradalla parijonossa ja ohitusharjoituksia
3. kerta	Ajossa käytettävät varusteet ja usean valjakon ohittaminen, kerrataan valjaiden osien nimiä	Poninhoito, ajojonin tarkastus, valjastaminen, ajo raviradalla parijonossa ja usean valjakon ohittamisharjoituksia
4. kerta	Kuolaimet	Poninhoito, ajojonin tarkastus, valjastaminen, ajo radalla parijonossa ja itsenäisiä ohitusharjoituksia
5. kerta	Leikkejä	Poninhoito, ajojonin tarkastus, valjastaminen, ajo radalla pari- ja kolmijonossa, ohitusharjoituksia

6.7 Voltataan

Voltataan-kurssi sisältää viisi kaksi tuntia kestävästä kurssikertaa. Se on suunnattu yli kahdeksanvuotiaille lapsille ja nuorille, jotka ovat suorittaneet ponihoidon alkeet, ajon alkeet sekä valjakot parijonoon -kurssit tai hallitsevat vastaavat taidot. Voltataan-kurssin tavoitteena on, että kurssilainen oppii volttaamaan. Voltataan-kurssi voidaan toteuttaa myös aikuisryhmille.

Voltataan-kurssilla harjoitellaan volttaamista koppelkärkyistä. Volttusharjoittelu aloitetaan kentällä, josta siirrytään harjoittelemaan raviradalle. Kurssilaiset pääsevät harjoittelemaan kilpailusuuntaan ajamista. Voltataan-kurssilla ajetaan myös maastossa. (Taulukko 7.)

TAULUKKO 7. Voltataan-kurssin kurssisuunnitelma

Kurssi	Voltataan	
	Teoria	Käytäntö
1. kerta	Volttaus	Poninhoito, ajoponin tarkastus, valjastaminen ja volttausharjoituksia kentällä
2. kerta	Juoksuratalähetys, volttauksen kertaus	Poninhoito, ajoponin tarkastus, valjastaminen ja volttausharjoituksia raviradalla
3. kerta	Laput ja sekit, volttauksen kertaus	Poninhoito, ajoponin tarkastus, valjastaminen ja volttausharjoituksia raviradalla
4. kerta	Kilpailusuuntaan ajaminen	Poninhoito, ajoponin tarkastus, valjastaminen, volttausharjoituksia ja kilpailusuuntaan ajaminen
5. kerta	Maastossa ajaminen	Poninhoito, ajoponin tarkastus, valjastaminen ja maastoajo

6.8 Ponivalmentaja

Ponivalmentaja-kurssi sisältää viisi kaksi tuntia kestävästä kurssikertaa. Se on suunnattu yli yhdeksänvuotiaille lapsille ja nuorille, jotka ovat suorittaneet poninhoidon alkeet, ajon alkeet, valjakot pariin ja voltataan-kurssit tai hallitsevat vastaavat taidot. Ponivalmentaja-kurssin tavoitteena on, että kurssilainen oppii perusteet ponin valmentamisesta ja siihen liittyvistä asioista, kuten lääkekirjanpidosta ja kuljetuksesta. Ponivalmentaja-kurssi voidaan toteuttaa myös aikuisryhmille.

Ponivalmentaja-kurssilla harjoitellaan peruskunto- ja intervallilenkin ajamista, hiittaamista sekä maastoajoa. Hiittiajossa harjoitellaan sekuntikellon käyttöä ja tarkastellaan ponin liikkeitä ajossa. Ponivalmentaja-kurssilla perehdytään teoriassa valmennuskausiin ja valmennussuunnitelman tekemiseen, kilpailevan ponin ruokintaan, rokotukseen ja kengitykseen, lääkekirjanpitoon ja ponin kuljettamiseen. (Taulukko 8.)

TAULUKKO 8. Ponivalmentaja-kurssin kurssisuunnitelma

Kurssi	Ponivalmentaja	
	Teoria	Käytäntö
1. kerta	Valmennuskaudet ja valmennussuunnitelman tekeminen kurssiponille	Poninhoito, ajoponin tarkastus, valjastaminen ja peruskuntolenkin ajaminen raviradalla
2. kerta	Kilpailevan ponin ruokinta	Poninhoito, ajoponin tarkastus, valjastaminen katoksella, peruskuntolenkin ajaminen raviradalla ja katokseen peruuttamisharjoituksia
3. kerta	Kilpailevan ponin rokotus, lääkekirjanpito ja kengitys, intervalliharjoittelu	Poninhoito, ajoponin tarkastus, valjastaminen ja intervalliajo raviradalla
4. kerta	Kellon käyttö harjoitusajossa ja ponin liikkeet	Poninhoito, ajoponin tarkastus, valjastaminen ja hiitin ajaminen raviradalla ponien liikkeitä tarkastellen
5. kerta	Ponin kuljetus, maastossa ajaminen	Poninhoito, ajoponin tarkastus, valjastaminen ja maastoajo

6.9 Korttikurssille?

Korttikurssille? -kurssi sisältää viisi kaksi tuntia kestävästä kurssikerta. Se on suunnattu yli yhdeksänvuotiaalle lapsille ja nuorille, jotka ovat suorittaneet ponin hoidon alkeet, ajon alkeet, valjakot parijoon ja voltataan-kurssit tai hallitsevat vastaavat taidot. Korttikurssille? -kurssin tavoitteena on, että kurssilainen oppii tarvittavat taidot ajolupakurssia varten. Korttikurssille? -kurssi voidaan toteuttaa myös aikuisryhmille.

Korttikurssille? -kurssilla harjoitellaan ravikilpailuissa vaadittavia taitoja, kuten volttausta ja kilpakärjillä ajamista. Kurssilaiset pääsevät harjoittelemaan kilpailupäivän rutiineja ja auton takaa lähtemistä. Korttikurssille? -kurssilla perehdytään teoriassa lääkekirjanpidon täyttämiseen, dopingiin ja kilpaponin kengitykseen. (Taulukko 9.)

TAULUKKO 9. Korttikurssille? -kurssin kurssisuunnitelma

Kurssi	Korttikurssille?	
	Teoria	Käytäntö
1. kerta	Raviponi, volttauksen ja kilpailusuuntaan ajamisen kertaaminen	Poninhoito, ajoponin tarkastus, valjastaminen, koppelikärryillä volttasharjoituksia ja kilpailusuuntaan ajaminen
2. kerta	Ravikilpailusääntöjä	Poninhoito, ajoponin tarkastus, valjastaminen, kilpakärryillä ajaminen kentällä ja verryttelyringillä ja katokseen peruutusharjoituksia
3. kerta	Kilpaponin kengitys, raveihin ilmoittautuminen, sarjamääritys ja lääkekirjanpito ja doping kertaus	Poninhoito, ajoponin tarkastus, valjastaminen, kilpakärryillä volttasharjoituksia raviradalla ja kilpailusuuntaan ajaminen
4. kerta	Kilpailupäivä ja verryttelyajo	Kilpailupäivä. Ilmoittautuminen, poninhoito, ajoponin tarkastus, valjastaminen, verryttelyajo ja lähdön ajaminen
5. kerta	Autolähtö ja kilpailupäivän kertaus	Poninhoito, ajoponin tarkastus, valjastaminen, verryttelyajo, autolähtöharjoituksia ja katokseen peruutusharjoituksia

7 POHDINTA

Opinnäytetyön tavoitteena oli uudistaa Seinäjoen poniravikoulun toimintaa suunnittelemalla sen kurseille uudistunut rakenne, lisätä niiden määrää ja mahdollistaa asiakkaiden eteneminen. Lisäksi tavoitteena oli suunnitella yksityiskohtainen etenemissuunnitelma kurseille ja löytää ratkaisu siihen, miten asiakkaat saataisiin innostumaan Seinäjoen poniravikoulun tarjoamasta toiminnasta ja sitä kautta varmistamaan asiakkaiden pysyvyyden. Tavoitteisiin päästiin perehtymällä lasten ja nuorten kehityksestä sekä hevosten hoidosta ja käsittelystä löytyvään kirjallisuuteen, joiden pohjalta luotiin yksityiskohtainen kurssisuunnitelma. Lasten ja nuorten kehitykseen liittyen perehdyttiin pääasiassa oppimiseen ja sosiaaliseen kehittämiseen.

Opinnäytetyössä perehdyttiin nuorisotoimintaan raviurheilun ja muun urheilun näkökulmasta, jotta kurssien suunnittelussa pystyttiin huomioimaan hyviä nuorisotoiminnan piirteitä. Urheilun nuorisotoiminnan lajeiksi valikoituivat ratsastus, jääkiekko ja raviurheilu. Ratsastusta haluttiin verrata raviurheiluun, sillä ne ovat molemmat hevosurheilun lajeja. Jääkiekko puolestaan haluttiin ottaa mukaan vertailuun joukkuelajin vuoksi, sillä ratsastus ja raviurheilu ovat pääasiassa yksilölajeja. Erona raviurheilun nuorisotoimintaan ratsastuksesta nousi esille hevoskerhoissa hevostaitomerkkien suoritusmahdollisuudet ja jääkiekossa sukupuoleen liittyvän tasa-arvon korostuminen.

Raviurheilun nuorisotoimintaa tehdään nuorisokerhojen kautta, joiden lisäksi Suomessa on tällä hetkellä seitsemän ravi- tai poniravikoulua. Etelä-Pohjanmaan Hevosjalostusliitto ry tekee nuorisotoimintaa Seinäjoen poniravikoulun kautta. Seinäjoen poniravikoulu toimii Seinäjoen raviradalla lähes ympärivuotisesti tarjoten eritasoisia ratsastus- ja ajotunteja sekä kursseja. Lisäksi se tekee yhteistyötä Seinäjoen kaupungin kanssa varhaiskasvatuksessa. Seinäjoen poniravikoulun toimintaa halutaan kehittää ratsastuskoulutyyppisen yhteisön suuntaan ja jossa pyritään tarjoamaan laadukasta opetusta, jonka vuoksi esimerkiksi tämä opinnäytetyö on tehty. Seinäjoen poniravikoulun toimintaa tarvitaan myös tulevaisuudessa, jonka vuoksi on tärkeää kehittää sen toimintaa vastaamaan paremmin nykypäivän harrastajien tarpeita. Seinäjoen poniravikoulun toimintaa pystyy laajentamaan myös aikuisille suunnattuun opetukseen, mikä on otettu huomioon opinnäytetyössä suunnitelluissa kurssimateriaaleissa.

Opinnäytetyö oli toiminnallinen kehittämistyö, jonka lopputuotoksena syntyneistä kurssimateriaaleista pyrittiin luomaan niin kattavat, että jokainen hevosalaa tunteva pystyisi toimimaan kurssiohjaajana. Opinnäytetyön tekijän mielestä tässä tavoitteessa onnistuttiin, koska kurssimateriaaleja varten perehdyttiin monipuolisesti erilaisiin lähteisiin. Lisäksi vierailu Teivon ravikoululla auttoi hahmottamaan, minkälainen kokonaisuus kurssimateriaaleista muodostui. Lähes jokaisella kurssikerralla on puolentunnin teoriaosuus, jonka jälkeen keskitytään käytännön tekemiseen. Lisäksi jokainen kurssikerta ei vaadi ponikontaktia vaan voi sisältää esimerkiksi vain varusteiden huoltoa. Pitkäaikaiseen muistiin tallentaminen vaatii kertaamista, joka erityisesti huomioitiin kurssisuunnittelussa.

Toimeksiantaja hyötyy opinnäytetyöstä, koska he saavat käyttöönsä opinnäytetyön tekijän suunnittelemat kurssimateriaalit, joihin on kerätty teoriatietoa muun muassa hevosten hoidosta ja käsitte-

lystä. Kurssimateriaaleja he pystyvät käyttämään apuna kurssien opetuksessa ja ne voivat olla poniravikoululla esillä myös asiakkaille. Opinnäytetyön tekijän puolesta kurseja ei ehditty pilotoimaan, mutta toimeksiantaja pystyy tarvittaessa ne pilotoimaan toiveittensa mukaisesti.

Opinnäytetyön tekijä kokee oppineensa etenkin lasten ja nuorten kehityksestä, mutta myös hevosiin liittyvistä asioista opinnäytetyön prosessin aikana. Maasta käsittelykurssin teoriaosuudet opettivat eniten, sillä vaikka periaatteet ja tehtävät olivat ennestään tuttuja, hevosten käyttäytymisen ymmärtäminen ja omien tunnetaitojen teoriaosuudet olivat lähes uusia. Opinnäytetyön prosessin aikana opinnäytetyön tekijä vieraili ensimmäistä kertaa monissa eri kirjastoissa, mikä toi uusia kokemuksia, sillä esimerkiksi Jyväskylän kaupungin pääkirjasto oli mielekkäin ja kehittynein kirjasto kirjoittaa opinnäytetyötä. Opinnäytetyön tekijä toivottavasti hyötyy opinnäytetyöstä siten, että pääsee itse toimimaan kurssiohjaajana suunnittelemlleen kurseille valmistumisen jälkeen.

LÄHTEET

- Airaksinen, Tiina, Kostamo, Pipsa & Vilkka, Hanna 2022. Kirjoita itsesi asiantuntijaksi. E-kirja. Helsinki: Art House Oy. Viitattu 8.4.2023.
- Binder, Sibylle Luise 2016. Maailman hevosrodut: alkuperä, käyttö, luonne ja ominaisuudet. Suom. Elina Lustig. Hämeenlinna: Karisto.
- Dunderfelt, Tony 2011. Elämänkaaripsykologia. 14. uudistettu painos. Porvoo: WSOYpro Oy.
- Ervast, Leena & Raukola-Lindblom, Marjaana julkaisuaika tuntematon. Hevoset ja koirat eläinavusteisessa työssä – tutkittua tietoa ja kokemuksia. Turenki: Sanasilta Oy.
- Hevosjalostusliitot julkaisuaika tuntematon. Hevosjalostusliitot. Verkkojulkaisu. <https://hevosjalostusliitot.fi/hevosjalostusliitot/>. Viitattu 1.2.2023.
- Koivisto, Mika 2006. Muisti, tarkkaavaisuus ja toiminnanohjaus, johdatus muistin ja tarkkaavaisuuden käsitteisiin. Teoksessa Aaltonen, Olli, Hämäläinen, Heikki, Laine, Matti & Revonsuo, Antti (toim.) Mieli ja aivot kognitiivisen neurotieteen oppikirja. Turku: Turun yliopisto, Kognitiivisen neurotieteen tutkimuskeskus, 195–199.
- Kurikka, Leena 2009. Hevosesta - käytännön psykologiaa arkeen. 2. korjattu painos. Kurikka: Big Mama´s Ranch.
- Mattila-Rautiainen, Sanna 2011. Ratsastusterapia. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Seinäjoen kaupunki julkaisuaika tuntematon a. Leikkikenttätoiminta. Verkkojulkaisu. <https://www.seinajoki.fi/kasvatus-ja-opetus/varhaiskasvatus-ja-esiopetus/paivakodit/leikkikentta/>. Viitattu 7.2.2023.
- Seinäjoen kaupunki julkaisuaika tuntematon b. Raviskan leikkipuisto. Verkkojulkaisu. <https://www.seinajoki.fi/kasvatus-ja-opetus/varhaiskasvatus-ja-esiopetus/paivakodit/raviskan-leikki-toiminta/>. Viitattu 7.2.2023.
- Seinäjoen Ravikeskus julkaisuaika tuntematon a. Etelä-Pohjanmaan Hevosjalostusliitto ry. Verkkojulkaisu. <https://www.seinajoenravikeskus.fi/kasvatus-ja-omistaminen>. Viitattu 1.2.2023.
- Seinäjoen Ravikeskus julkaisuaika tuntematon b. Seinäjoen Poniravikoulu. Verkkojulkaisu. <https://www.seinajoenravikeskus.fi/nuoriso/poniravikoulu>. Viitattu 1.1.2023.
- Seinäjoen Ravikeskus julkaisuaika tuntematon c. Seinäjoen Poniravikoulun kurssit. Verkkojulkaisu. <https://www.seinajoenravikeskus.fi/nuoriso/poniravikoulu/kurssit>. Viitattu 1.1.2023.
- Suomen Hippos ry julkaisuaika tuntematon a. Nuoriso- ja harrastustoiminnan koulutukset. Verkkojulkaisu. <https://www.hippos.fi/koulutus/nuoriso-ja-harrastustoiminnan-koulutukset/>. Viitattu 1.1.2023.
- Suomen Hippos ry julkaisuaika tuntematon b. Nuorisotoiminta. Verkkojulkaisu. <https://www.hippos.fi/raviurheilu/nuorisotoiminta/>. Viitattu 1.1.2023.
- Suomen Hippos ry julkaisuaika tuntematon c. Ravikoulut. Verkkojulkaisu. <https://www.hippos.fi/koulutus/ravikoulut/>. Viitattu 1.1.2023.
- Suomen Jääkiekkoliitto ry julkaisuaika tuntematon a. Girls' Hockey Day on tyttöjen oma jääkiekon kokeilupäivä. Verkkojulkaisu. <https://www.finhockey.fi/index.php/ajankohtaista/viimeisimmat-250-paivitysta/item/86-girls-hockey-day-on-tyttojen-oma-jaakiekon-kokeilupaiva>. Viitattu 31.3.2023.
- Suomen Jääkiekkoliitto ry julkaisuaika tuntematon b. Easy Hockey on helppoa ja rentoa harrastamista. Verkkojulkaisu. <https://www.finhockey.fi/index.php/ajankohtaista/viimeisimmat-250-paivitysta/item/89-easy-hockey-on-helppoa-ja-rentoa-harrastamista>. Viitattu 31.3.2023.

Suomen Jääkiekkoliitto ry julkaisuaika tuntematon c. Leijona-kiekkokoulu. Verkkojulkaisu. <https://www.finhockey.fi/index.php/ajankohtaista/viimeisimmat-250-paivitysta/item/83-leijona-kiekkokoulu>. Viitattu 31.3.2023.

Suomen Jääkiekkoliitto ry julkaisuaika tuntematon d. Lätkäperheen pelikirja. Verkkojulkaisu. Iisalmi: Elina Siikin kokoelmat. Viitattu 31.3.2023.

Suomen Olympiakomitea 2018. Urheiluyhteisön reilun pelin ihanteet ja tavoitteet. Verkkojulkaisu. <https://www.olympiakomitea.fi/uploads/2018/11/liite-2-urheiluyhteison-reilun-pelin-ihanteet-ja-tavoitteet.pdf>. Viitattu 7.4.2023.

Suomen poniraviiyhdistys ry 2017. Säännöt. Verkkojulkaisu. Hyväksytty 7.5.2017. <https://bin.yhdistysvain.fi/1595760/d7hLN-MoP3kMI8gTQ2Qb00Wihku/SPRY%20S%C3%84%C3%84NN%C3%96T%202017.pdf>. Viitattu 29.12.2022.

Suomen poniraviiyhdistys ry 2022. Kaustisen Ponikuninkuusravien yhteydessä Spry palkitsi mm. kasvattajia, 100 voiton klubin jäsenen, Ponitaiturit 2021. Verkkojulkaisu. <https://www.poniraviiyhdistys.fi/uutiset/kaustisen-ponikuninkuusravien-yhtey/>. Viitattu 29.12.2022

Suomen poniraviiyhdistys ry julkaisuaika tuntematon a. Poniraviurheilu on supervoimani! Verkkojulkaisu. <https://www.poniraviiyhdistys.fi/>. Viitattu 28.12.2022.

Suomen poniraviiyhdistys ry julkaisuaika tuntematon b. SPRY. Verkkojulkaisu. <https://www.poniraviiyhdistys.fi/spry/>. Viitattu 29.12.2022.

Suomen Ratsastajainliitto ry julkaisuaika tuntematon a. Hevonen ja hevostaidot. Verkkojulkaisu. <https://www.ratsastus.fi/ratsastamaan/hevonen-ja-hevostaidot/>. Viitattu 8.2.2023.

Suomen Ratsastajainliitto ry julkaisuaika tuntematon b. Hevoskerhossa tutustutaan harrastukseen. Verkkojulkaisu. <https://www.ratsastus.fi/jasenelle/hevoskerhoon/>. Viitattu 31.3.2023.

Teivon Ravikeskus 2020a. Aikuisille. Verkkojulkaisu. <https://www.teivo.fi/ravikoulu/aikuisille/>. Viitattu 7.2.2023.

Teivon Ravikeskus 2020b. Lapsille ja nuorille. Verkkojulkaisu. <https://www.teivo.fi/ravikoulu/lapsille-ja-nuorille/>. Viitattu 8.2.2023.

Teivon Ravikeskus 2020c. Tervetuloa Teivon Ravikouluun! Verkkojulkaisu. <https://www.teivo.fi/ravikoulu/>. Viitattu 7.2.2023.

Vilkko-Riihelä, Anneli 1999. Psykyke psykologian käsikirja. Porvoo: WSOY.